

O B S A H

Předmluva	11
Seznam zkratek	13
Část první – Založení státu (1918–1921)	17
<i>I. kapitola – Zahraniční odboj a domácí politika na cestě k 28. (a 30.) říjnu</i>	19
1. Rozdělení české politiky na loajální a protirakouskou	19
2. Revoluční léta 1917 a 1918	24
<i>II. kapitola – Národní převraty a dobývání území tvořícího se Československa</i>	33
1. Český národní převrat – 28. říjen 1918	34
2. Německý převrat: Deutschböhmen, Sudetenland, Deutschsüdmähren, Böhmerwaldgau – a jejich konce	37
3. Slovenský národní převrat a dobývání Slovenska	44
<i>III. kapitola – Poválečná bída, sociální hnutí a bouře</i>	49
1. Zdravotní stav obyvatel, ceny a mzdy	49
2. Sociální bouře a hnutí, jejich důsledky, sociální politika státu	54
3. Nový měnový systém a co s ním souviselo	60
<i>IV. kapitola – Státní moc První republiky – národně revoluční diktatura v akci?</i>	63
1. Popřevratová konstrukce státní moci a její vývoj	63
2. Trnitá cesta k prvním (obecním) volbám	68
3. Výsledky obecních voleb a jmenování rudozelené koalice	71
Závěrem: výsledek státního převratu a založení samostatného státu – Republiky Československé	74
<i>V. kapitola – Problémy levostředé Tusarovy koalice</i>	77
1. Slovenská (Hlinkova) krize	77
2. Hospodářská demokracie? Socializace? Zatím ne, jen bezmoc nad černým trhem, „tovární teror“ a závodní rady a výbory	80
<i>VI. kapitola – Českoslovenští Němci. Návrat německé politiky do Československa</i>	83
1. Výsledky sčítání lidu 1910 a 1921. Němci v Českých zemích, jejich počet a relativní čísla	84

2. Vstup německé politiky do československého státu	90
3. Výsledky prvních jednání německých stran s vládou	94
VII. kapitola – Instalace parlamentní demokracie v Československu	
<i>a její sestup na dno poválečné revoluční krize</i>	97
1. Parametry definitivní ústavy a její tvůrci	99
2. Spory a vády o ústavu a zákony s ní související a jejich výsledky ..	106
3. Československá republika jako součást versailleské mírové soustavy	113
4. První parlamentní volby První republiky, jejich výsledky a následky	123
5. Druhá Tusarova koalice v horkém létě 1920	130
VIII. kapitola – Konsolidace parlamentárně demokratického	
<i>Československa, její problematické metody a výsledky</i>	137
1. Záříjový převrat v sociální demokracii a jeho výsledky	137
2. Pětka	139
3. Prosincové narovnání s revolučními socialisty	142
4. K vládě Pětky a odborníků	147
IX. kapitola – Aparáty státu a vládní a stranickopolitické elity	152
1. Aparáty státu obecně	152
2. Administrativa	154
3. Policie a četnictvo	160
4. Armáda	163
5. Vládní a stranickopolitické elity	169
X. kapitola – Věda a školství v převratové a převratné době	178
1. Věda v době převratů a československé revoluce	178
2. Školy a odborné instituce a zařízení ruské a ukrajinské emigrace	186
3. Základní a střední školství ve vírech národní revoluce	187
Závěrem	190
Část druhá – Přes krizi k rozmachu aneb Československá revoluce	
hospodářská, sociální a kulturní	
<i>Nový stát v Evropě a ve světě kapitálu (1918–1924)</i>	194
Úvodem a na vysvětlenou	194
1. Československá revoluce hospodářská	194
2. Československá revoluce sociální	196
3. Kultura v československé revoluci	197
XI. kapitola – Československá revoluce v hospodářství	197
1. Rakousko-uherské dědictví v Evropě a ve světě	197
2. Češi a Němci v hospodářství Českých zemí	203
3. Do kterého okamžiku vývoje světového a evropského hospodářství se narodilo Československo?	208
4. Překonávání válečného rozvratu, nostrifikace akcií, jejich repatriace a první fáze poválečného vzestupu	211

XII. kapitola – <i>Obtížná východiska z poválečné hospodářské krize – České země v hospodářské Evropě a ve světě</i>	220
1. Benešova koalice doma a za hranicemi	220
2. Hospodářská deprese a cesta z ní deflačním utrpením za Švehlova premiérství	226
3. Kritický počátek a neméně kritické rozuzlení roku 1923	233
XIII. kapitola – <i>Hospodářské elity Českých zemí a jejich priority</i>	239
1. Vůdčí skupiny české finančně průmyslové elity	239
2. Rodinný kapitál a jeho bankovní domy a koncerny – bankovní dům Petschků a koncern Baťův	247
3. Mezinárodní obchod po Velké válce a České země	253
4. Mezinárodní spojení českého kapitálu – zahraniční kapitál v Českých zemích	260
XIV. kapitola – <i>České země a jejich obyvatelé</i>	266
1. Počet obyvatel Českých zemí a jeho vývoj za Velké války a během československé revoluce	266
2. Hustota osídlení Českých zemí	269
3. Sňatky, narození, úmrtí, tzv. přirozený vývoj vývoj obyvatelstva a vystěhovalectví	271
4. Venkov a město – urbanizace a její vývoj	277
5. Praha, metropole státu a matka měst. Hlavní moravské zemské město Brno, Opava, Bratislava	284
6. Sociální rozvrstvení obyvatel Českých zemí	297
7. Dělnictvo a zaměstnanci – stupeň proletarizace společnosti	300
8. Hospodářské elity dělnictva a zaměstnanců	307
9. Formování a vývoj průmyslově rozvinutých a zaostávajících oblastí českých zemí	310
XV. kapitola – <i>Nejen chlebem... Náboženství a církev v Českých zemích</i>	315
1. Konce katolického reformního hnutí	315
2. Protináboženská nálada, protikatolické církve a hnutí	317
3. Nábožensko-politická normalizace dvacátých let	321
4. Duchovní život církví a jeho literatura	324
XVI. kapitola – <i>Média doby. Noviny a novináři, rozhlas</i>	326
1. Noviny	326
2. Denní tisk politických stran	327
3. Nezávislý nebo alespoň nestranický denní tisk	331
4. Německý denní tisk	333
5. Revue – žurnály, týdeníky, čtrnáctideníky	334
6. Koncerny a vliv státu	335
7. Československý rozhlas a zpravodajský film	338
8. Novinářské a publicistické elity	339

XVII. kapitola – Umění dne a okamžiku – kabaret, šanson, satira a plakát ve službách věci	342
Závěrem	344
Část třetí – Zlatá léta (1924–1929)	346
Úvodem	346
XVIII. kapitola – Evropa a Československo – Československo v Evropě za éry pacifismu	347
1. Z poválečného vývoje evropských států	348
2. Dawesův plán	358
3. Ženevský protokol	360
4. Locarno	361
5. Česko-německé vztahy na skřipci „křehké stability“ mezinárodních vztahů	364
6. Briand-Kellogův pakt a Youngův plán. Kvality československé diplomacie a její elitní sbor	367
XIX. kapitola – Česká a československá politika zlatých let	369
1. Změny a přesuny v politických stranách a přípravy k druhým parlamentním volbám	370
2. Výsledky voleb z 15. listopadu 1925 a jejich následky	376
3. Vládní jazyková nařízení	382
4. Od úřednické vlády k vládě československo-slovensko-německé	387
5. Politická přeskupení a stranické krize – sociální demokraté, křesťanští sociálové a komunisté; aféry – Jiří Stříbrný a Radola Gajda	392
6. Nástup a činy mezinárodní „panské koalice“	399
7. Třetí volba prezidenta republiky	403
8. Správní reforma a zemské volby	404
9. „Hrad“ – pokus o elitu elit	407
XX. kapitola – Tučné roky konjunktury a její výsledky	416
1. Průmyslová konjunktura a některé její technologické a technické parametry	418
2. Státní vliv a jeho zásahy do ekonomiky, vnitřní organizace průmyslu	426
3. Podnikatelé a manažeři české konjunktury	429
4. Obyvatelstvo: Další zprůmyslnění Českých zemí za konjunktury. Růst středních vrstev	431
5. Zahraniční obchod jako měřítko vyspělosti hospodářství Českých zemí v době konjunktury	434
XXI. kapitola – Venkov Českých zemí v revoluci a v reformě	439
1. Hospodaření na venkově v Českých zemích před Velkou válkou, za války a v první fázi československé revoluce	441
2. Zápas o pojetí pozemkové reformy a její příprava	454

3. Krušné začátky – první kroky pozemkové reformy	461
4. Pozemková reforma mění český venkov	463
5. Výsledky a důsledky – mezinárodní srovnání	470
6. Odčihujeme Bílou horu! – národní aspekty pozemkové reformy	479
7. Osudy pozemkové aristokratické elity za pozemkové reformy v Českých zemích	489
8. Pozemková reforma a vývoj zemědělské výroby a její techniky ..	490
<i>XXII. kapitola – Rozvoj obyvatelstva Českých zemí za konjunktury.</i>	
<i>Sociální aspekty</i>	496
1. Obyvatelstvo Českých zemí	496
2. Urbanizace – městské obyvatelstvo Českých zemí	501
3. Vývoj sociálního postavení dělnictva a zaměstnanců a nových nižších středních vrstev v Českých zemích	509
4. Úspěchy a prohry státní sociální politiky v Českých zemích	518
<i>XXIII. kapitola – Rozkvět školství a humanitních věd</i>	523
1. Školství ve 20. letech	524
2. Vývoj některých humanitních věd	527
a. Právní věda a literatura	527
b. Historici a dějepiscevtví	529
c. Filozofie, religionistika, estetika, sociologie, filologie	531
<i>XXIV. kapitola – Jenom v zdravém těle může sídlit zdravý duch...</i>	533
1. Tělovýchova a sport a jejich organizace	533
a. Tělovýchovné organizace	533
b. Sport	539
2. Turistika, ochrana přírody a památek	542
3. Skauti a trampování – návrat k přírodě	546
<i>XXV. kapitola – 1929 – rok přelomu</i>	549
1. Kritický stav vládní koalice. Na cestě k dalším předčasným volbám	550
2. Třetí parlamentní volby 27. října 1929 a jejich následky	557
Závěrem	563
Ediční poznámky	567
Seznam citované literatury	570